

Slutningsbemærkning
 om
Dommen over Christoffer Rosenkrands.
 Af
Troels Lund.

I Historisk Tidsskrift IV, 3, 518—537 gjorde jeg opmærksom paa det Meget, der talte imod Sandheden af den traditionelle Fortælling om, hvorledes Christian IV skulde ved Hjælp af Vandmærket i det falske Dokument have opdaget Christoffer Rosenkrands Bedrageri. Jeg fremhævede navnlig det Besynderlige i, at Herredagsdommen lod denne Omstændighed ganske uberørt, og at Beviserne for Gjælds-brevets Uægthed dér hentedes ganske anderledes langveis fra; ligesom det ogsaa maatte vække Betænkelighed, at det ældste, næsten samtidige Vidne henforte dette Træk af Christian IV's Skarpsindighed til en hel anden Sag, nemlig mellem to Kjøbmænd fra Christianshavn. Men jeg naaede ikke videre end til at gøre den traditionelle Fremstilling usandsynlig, jeg var ikke istand til at fore det eneste afgjørende Bevis for dens Usandhed ved at paavise det samme Vandmærke i et Dokument af ældre Datum end det falske, hvilket var dateret 1603. Paa dette Punkt var der tvertimod Noget, der kunde bringe Ens Dom til at vakle. Thi naar

Vandmærket var saa sjældent, at det i flere tusinde samtidige Dokumenter nu ikke forekom mere end tre Gange og ikke før 1610, saa var der jo dog en Mulighed for, at der ogsaa paa Christian IV's Tid kunde have været Noget at mærke ved det, saa det kunde have spillet en Rolle med ved Opdagelsen af Rosenkrands's Brode, om end maaske en mindre, end Traditionen siden havde tillagt det.

Ogsaa denne Mulighed er imidlertid nu hævet. Ved nemlig at gennemgaae nogle Dokumenter fra Slutningen af det 16de Aarhundrede har jeg fundet det samme Vandmærke paa ikke mindre end 8 Ark Papir, der alle vare beskrevne i Aarene 1592 og 1593¹⁾. Hermed er Sagen afgjort, og Umuligheden af, at Christian IV kunde slutte noget fra, at dette Vandmærke forekom i et Dokument af 1603, ligger klart for Dagen. Hvad den traditionelle Beretning saaledes har tabt, maa Otto Sperlings ansees for at have vundet. Thi da de varierende Fremstillinger netop ved deres Variationer forhøie Sandsynligheden af det rent Faktiske, at Christian IV engang ved Hjælp af et Vandmærke har opdaget et Bedrageri, og dette ikke er skeet i Sagen mod Christoffer Rosenkrands, er der al mulig Grund til at antage, at det, saaledes som Sperling beretter, har fundet Sted i Sagen mellem de to Kjøbmænd fra Christianshavn.

¹⁾ Geheimearchivet. Danske Kongers Historie. Pakke 65. a: Relationer fra Benedict Ahlefeld.
